

blagostanje domovine in države, in ako želite, da vas bode prosto ljudstvo, ki vas živi in oblači, imenovalo domoljube in prijatle, ne pa svoje tlačitelje in zopernike. Dixi et salvavi animam meam!

Iz zapisnika učiteljskega zbora v Ipavi

6. malega serp. 1865.

(Kouec.)

3. Kako more in kako naj marljivi učitelj veselje do sadjereje ne le v otrocih, ampak tudi pri odrasčenih budi in vnema, da bo vreden obljubljenega darila?

Terdilo se je, da ni zadosti, ako učitelj sadjerejo pozná le iz knjig; marveč jo mora tudi djansko razumeti. Če učitelj ta žlahtni oddelek v kmetijstvu dobro razumé in si prizadeva, ne more drugače priti, da pospešuje sadjerejo. Kako naj se ravná? Da se sadjereja bolje razširja, potrebujemo dobrih očitnih zgledov. Vsaka šola na deželi bi mogla imeti drevesnico (drevesno šolo), kjer bi učitelj djansko podučeval to, kar je poprej razlagal iz bukev. Otroci bi to tudi domá poskušali, in ko bi odrastli, bi bili gotovo tudi pridni sadjerejci. Ako pa šola nima sadnega verta, poduk sam brez skušnje le malo koristi.

Kakor je pa le djanski poduk zdaten pri otrocih, tako ima moč tudi do odrasčenih; za tega del naj si učitelj spomladi pripravi, česar potrebuje k žlahtenju sadnih drevesic, in — ko šolski vertič vpričo otrok obdela in tako mladino v tem djansko podučí, naj gre potem tudi k sosedom, naj jim pripoveduje o koristi sadjereje, in naj poskuša na njihovih vertih žlahtniti. V začetku bi zaubiti to ne bilo vsem všečno, toda to naj ga ne opláši, marveč nekaka sila bo tu prav prilična (?); bo o pravem času. Ako se mu zgledi, ki jih dáje vpričo sosesčanov, dobro obnašajo in njegov trud ni brez sadu, gotovo tudi kmali v drugih zbudi ljubezen do sadjereje, in tako doseže svoj namen. Učitelj, ki se tako trudi, ima gotovo pravico do plačila (remuneracije), ki je obljubljeno pridnemu sadjerejcu.

4. Kaj naj učitelj vsled danih postav stori, da ne bo sam kriv nerednega šolskega obiskovanja?

Šola gotovo naj več pripomore, da se otrok izobražuje, to je, da se zoznanja z vednostimi, ki jih bode potreboval v

svojem prihodnjem stanu, da bo pripraven za javno življenje; toda ne le v javnem, ampak tudi v domačem življenju je dan današnji več vednosti, znanosti potreba, torej se pa tudi po vsi pravici veliko zahteva in pričakuje od ljudskih šol. Učitelj pa pri vsem svojem prizadevanji temu zahtevanju vendar ne more vstreči tam, kjer otroci neredno v šolo hodijo. Ako se pa preziduje, kdo je tega kriv, se najde, da vécsi učitelj sam, naj večkrat pa starši in tudi predniki, ki imajo posebno čuti, kako starši v tej reči spolnujejo dolžnost, ker so oni postavljeni za to, da šolske postavbe niso le samo na papirji. Kaj gre tedaj učitelju samemu storiti, da ne bo kriv nerednega šolskega obiskovanja?

Pervi pripomoček, da otroci redno v šolo hodijo, je, da je šola res prijeten, vabljev kraj, ne pa ostrašiven z nesnago, da otročiče že samo po sebi vabi v šolo, ter jim jo priljubuje. Drugi pripomoček je mikaven in vesel poduk. *) Mikaven pa je poduk, če se učitelj ogiblje vsega, kar bi bilo otrokom nerazumljivo, če jim važnost, korist slehernega poduka kaže v mičnih povestih in zgledih; če veselo govori in se vljudno obnaša; takega učitelja poslušajo otroci radi, in potem tudi raji v šolo hodijo.

Tretji pripomoček je lepo ravnanje z otroci; učitelj naj bo tedaj prijazen, poterpežljiv in prizanesljiv; ako je pa učitelj vedno čmeren, merzel, terd, nejevoljen, ako več časa prijaznega pogleda ne pokaže in tudi prijazne besede ne spregovori, če zarad vsake najmanjše reči kaznuje, se ga otroci bojé, ter vedno mislijo, kako bi se šoli odtegovali. Z lepim ravnanjem in sploh z modrim obnašanjem pri poduku naj tedaj otroke bolj in bolj prepričuje, da jih res ljubi, da se trudi le za njihovo časno in večno srečo.

Četrti pripomoček je v tem, da tudi starše vedno bolj prepričuje, kako zelo šola otrokom koristi. Priložnosti, starše tega prepričevati, so očitna spraševanja, h katerim naj jih vselej vabi.

Peti pripomoček je, da se učitelj vedno in povsod obnaša v resnici kot pravi kristijan, kot moder mož, kajti takemu starši — vsaj pošteni — prav radi izročajo svojo mladino. Zanikerne starše naj pa učitelj opominja, svári, in če to ne zdá, naj take terdovratneže naznani šolskemu ravnatelju, kateri mora potem

*) Mikaven poduk je gotovo prvi.

nadaljevati in storiti, kar ukazi zapovedó. Učitelj, ki se tako vede, ne bo kriv nerednega šolskega obiskovanja.

5. Kako naj ravná učitelj pri vradnih vložbah, ako ne dobiva plačila, ki mu gre po postavi?

Žalostno je, če vtrujen delavec še mora lakoto terpeti; ravno tako pomilovanja vreda je učitelj, ki po tolikem trudu za izobraženje šolske mladine svojega pičlega plačila v redu ne dobiva. Kaj mu je tedaj storiti v takih okoliščinah? Ker je vsled postav za učiteljevo plačilo županom skerbeti, je razvidno, da se mora temu naj pred naznaniti. Ako pa tu nič ne opravi, naj prosi pomoči pri politični vradnji, in ko bi tudi tu njegove prošnje ne bile uslišane, naj naznani okrajnemu šolskemu nadzorništvu, katero ima potem dolžnost vradnijo ali naravnost, ali pa posrednje, t. j. po deželni vladi opominjati, da učitelju urno na pomoč pride, ter mu pripomore k zasluženemu plačilu.

Kaj si učitelja dopisujeta.

Dragi Radoslave!

Tvoje poslednje pismo v 7. listu letošnjega „Uč. Tovarša“ me je zelo razveselilo; radujem se s tabo, da si najdel mir in zadovoljnost v svojem sercu, da hočeš naj prej skerbeti za božje kraljestvo, kajti nad teboj se bodo spolnovale besede zveličarjeve, da vam bode vse drugo priverženo. Vse ložeje in z zasluženjem boš opravljal dolžnosti svojega stanu; pri zopernostih in težavah v življenji tvoje serce ne bo nepokojno, ker v Boga zaupa, in od njega pričakuje plačilo svojega truda, če ga ravno na tem svetu ne najde. Da pa ostaneš pri teh mislih, prosi Boga, Očeta luči, moči in stanovitosti, in večkrat premišluj svojo imenitno nalogo; kdor si prizadeva, spoznati svoje dolžnosti, jih potem večidel tudi z veseljem spolnuje. Svetujem, da bereš večkrat kaj dobrega in tečnega, kar spada v tvoje področje. O šolstvu govore in pišejo dan danes tudi politični in drugi listi; vsakteri iz svojega stajališča svetuje in modruje. Imamo sicer svoj šolski list, kateremu se naj bolj prilegajo šolske reči, pa naj bo to, kakor že hoče, dobre bisere o šolskih rečeh pobiramo tudi radi po drugih časopisih. Če še nisi bral, potrudi se in beri, kar piše „Danica“ v letošnjem 2. 3. in 12., 13. in 14. listu o šoli. Kar se mene tiče, povedati ti morem, da